

Ideakortti 9 - Pulkkamäet

Yleistä pulkkailusta

Pulkkamäenlasku on yksi suosituimmista ulkoiluunmuodoista. Alle 12-vuotiaista lähes jokainen ja yli 15-vuotiaista suomalaista 24 % laskee vuosittain mäkeä pulkalla¹. Mäenlasku on erinomainen perheliikuntamuoto. Pulkkailu on perinteinen talvilaji ja monille tuttu harrastus lapsuudesta. Sitä on helppo harrastaa, ja se sopii monen ikäisille. Useimmiten pulkkamäessä viihtyvät lapsiperheet, koululais- ja päiväkotiryhmät sekä kaveriporukat. Pulkkailun tulisi olla helppoa, monimuotoista ja turvallista. Se mielletään yhteisölliseksi lajiksi, ja sen tarkoituksena on useimmiten vain pitää hauskaa ja reippailla talvisessa ulkoilussa. Pulkkailessa tulee kiivettyä mäen päälle useita kertoja, jolloin tulee myös kuntoiltua lähes huomaamatta. Mäkien, temppujen ja esteiden kasvaessa voidaan puhua myös laskettelutyylisestä pulkkailusta.

Kesällä pulkkailumahdollisuus voi löytyä hiekkamontusta, hyppymäkien tekonurmimatolta tai kostealta nurmelta. Silloin pulkkamäkeä voi käyttää myös esimerkiksi juoksuharjoittelun tukena. Mäenlasku on maailmalla nouseva laji, joten uusien laskutyylien ja -tapojen voi olettaa tulevaisuudessa muuttavan myös suomalaisten pulkkailukulttuuria.

¹Metla 2010: http://www.metla.fi/metinfo/monikaytto/lvvi/tilastot_2010/2010-taulukko-2-16b.htm

Mäenlaskuvälineet

Liukuri ja pulkka ovat yleisimmät laskuvälineet. Mäkeä voi laskea myös erilaisilla kelkoilla ja traktorin sisärenkeita muistuttavilla ns. lumidonitseilla. Kesän mäenlaskuvälineinä voi käyttää polvilautaa eli kneeboardia, jossa on levennetyt osat polvia ja kenkiä varten. Polvilaudan voi sitoa myös moottoriveneen perään. Pulkkamäkien yhteydessä voi olla tarvetta ylläpitovälineiden varastoimiselle.

Sijainti

Pulkkamäen tulisi sijaita yhdyskuntarakenteessa siten, että se on mahdollisimman helposti saavutettavissa. Pulkkamäen on hyvä sijaita lähellä käyttäjiä, eli lähialueen asukkaita. Pulkkamäki voidaan rakentaa muiden talviliikuntapaikkojen, kuten esimerkiksi hiihtolatujen, luistelukentän tai laskettelukeskuksen yhteyteen.

Pohjoisrinteen pulkkamäkiä aurinko ei pääse yhtä nopeasti sulattamaan, mutta ne ovat usein kylmiä ja viimaisia. Laskijan näkökulmasta aurinkoisempaan ilmansuuntaan on houkuttelevampaa pulkkailla. Pulkkamäen sopisi sijoittaa myös lähelle jäähallia, joista mäelle saadaan lunta, luonnon lumien ollessa vähissä.

Autopaikkoja tulisi olla myös lähetyvillä varsinkin, jos mäki sijaitsee kaukana asutuksesta. Kulkureittien, kuten lenkkipolun tai talvella hiihtoladun varrella sijaitseva pulkkamäki lisää sen saavutettavuutta. Pulkkamäkeä ei tulisi sijoittaa vilkkaasti liikennöidyn väylän viereen. Ihanteellista on, että pulkkamäki sijaitsee turvallisella alueella lyhyen matkan päässä asutuksesta, jolloin vanhemmat uskaltavat päästää lapsensa pulkkailemaan keskenään.

Pulkkamäkityypit

Kaikki pulkkamäet ovat erilaisia. Tasaisemmillä alueilla, joissa ei ole pulkkamäelle ilmeistä paikkaa, voidaan pulkkamäki tehdä rakentamalla ja muokkaamalla tasamaata mäeksi, esimerkiksi talojen yhteispihoille tai puistoihin. Pulkkamäki tasamaalle voidaan rakentaa myös auraslunomia hyödyntäen, jolloin mahdollisesti likaista tai saastunutta auraslunta käytetään mäen täytteenä ja muotoilemiseen. Lopuksi mäki päällystetään puhtaalla lumella. Mäen ei tarvitse olla suuri palvellakseen jo pienimpiä käyttäjiä. Myös soraomonttu voi toimia talvella pulkkamäkenä, kunhan lumi pysyy siinä paikoillaan ja mäki saadaan rakennettua turvallisesti. Pitkään ja leveään mäkeen voi rakentaa lumivalleilla erotettuja lasku-uria ajamalla moottorikelkalla tai lumikissalla U-muotoiset kaistat. Tällaisia lumiliukumäkiä on mm. Kanadassa.

Turvallisuus

Pulkkamäen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon kuluttaja-turvallisuuslain huolellisuus- ja informointivelvoitteet. Pulkkamäkeä ei saa sijoittaa siten, että se vie esimerkiksi autotielle tai muuhun vaaralliseen paikkaan. Mäessä ei myöskään saa olla esteitä tai yhtäkkisiä pudotuksia. Yleiseen käyttöön tarkoitetun pulkkamäen rakentaminen vaatii palvelun tarjoajan kirjallisen ilmoituksen kunnan valvontaviranomaiselle ja turvallisuusasiakirjan laadinnan.

Mäen alla ja ympärillä tulee olla hyvin tilaa, jotta laskijat eivät törmäile toisiinsa tai ohikulkijoihin. Turvallisuutta voi parantaa luomalla laskemiselle ja nousemiselle erilliset alueet. Tällöin mäessä tulisi olla myös ohjeet käyttäjille, mikäli alueet nousulle ja laskulle eivät ole itsestään selviä. Pulkkamäen valaistukseen kannattaa kiinnittää huomiota, sillä se lisää mäen käyttöaikaa. Se ei kuitenkaan ole edellytys mäen rakentamiselle.

Pulkkamäki kaavoituksessa

Yleisesti pulkkamäet tulee sijoittaa virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitetuille alueille. Pienen pulkkamäen voi rakentaa pihaalueelle, mikäli sille on riittävästi tilaa. Pulkkamäen ohjeelliset järjestelyt kaavamerkinnän sisällä voi osoittaa katkoviivalla. Pulkkamäen rakentamisen mahdollistavia asemakaavamerkintöjä ovat mm. seuraavat:

Virkistysalue.

Puisto.

Lähivirkistysalue.

Leikkipuisto.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

Retkeily- ja ulkoilualue.

Uimaranta-alue.

Ideakortti on julkaistu verkossa osoitteessa <http://www.liikuntakaavoitus.fi/ideakortit>

Lisätietoa:

Ulkoilutavat muuttuvat – Katsaus maailmalle, Kansainvälinen ulkoliikuntaolosuhteiden hyvien käytäntöjen Benchmarking-selvitys Uusia monikäyttöisiä liikuntapaikkoja.

Julkaisu luettavissa verkossa: http://suomenlatu-fi-bin.directo.fi/@Bin/079c7c4998a12047b104af7a6749eeb6/1418981017/application/pdf/4590934/BOAF_valmis%20Loppuraportti2.pdf

